

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Eiwit krijgt kleur

Eiwittransitie en de
overheid

Programma Duurzame
Voedselsystemen
Directie Voedsel, Dier en
Consument

Samenvatting

- Noodzaak van eiwittransitie wordt voldoende onderkend
- Veel nadruk vanuit de overheid op kennisontwikkeling
- Draagvlak voor eiwittransitie in de samenleving is groeiende
- Bedrijfsleven ziet noodzaak om te verduurzamen en ziet kansen
- Bedrijfsleven is aan zet om kennis te verwaarden
- Overheid faciliteert door:
 - belemmeringen weg te nemen
 - kennis toegankelijk te maken
 - financiële instrumenten in te zetten

Korte historie overheid en eiwittransitie

KENNIS

- 1993-1997: Duurzame Technologische Ontwikkeling (DTO)
 - Novel Protein Foods: wat kan en wat is acceptabel?
- 1999 – 2005 Profetas (Protein Foods, Environment, Technology and Society)
 - Milieu, technologie, consument, economie en beleid
 - Trekkers: WUR & VU, financier NWO, STW, e.a.
- 2008: PIEK (Programma Innovaties EiwitKetens)

POLITIEK

- 1987: Our common future (Brundtland)
- 2006: Livestock's long shadow (FAO)
- 2008: KADO (Kabinetsbrede Aanpak Duurzame Ontwikkeling)
 - Eiwitdialog en Programma Duurzame Voedselsystemen
- 2009: Nota Duurzaam Voedsel
- 2011: Agenda Topsectoren
 - Versnellingsagenda eiwitinnovaties

Rol van de overheid

- Probleem duidelijk krijgen (analyse)
- Oplossingsrichtingen in kaart brengen (analyse)
- Onderzoek naar kansrijke oplossingsrichtingen
- Draagvlak voor oplossingen vergroten
- Innovaties stimuleren die oplossingen in praktijk brengen
 - belemmeringen wegnemen
 - financiële instrumenten inzetten

Probleem duidelijk krijgen

- Mondiaal 9 miljard mensen voeden die meer dierlijke eiwitten kunnen en willen gaan eten
- Draagkracht van de aarde (biodiversiteitsverlies, effecten op klimaat, etc.)
- Volksgezondheid (obesitas, diabetes)

Gezondheidsraad
Richtlijnen goede voeding
ecologisch belicht

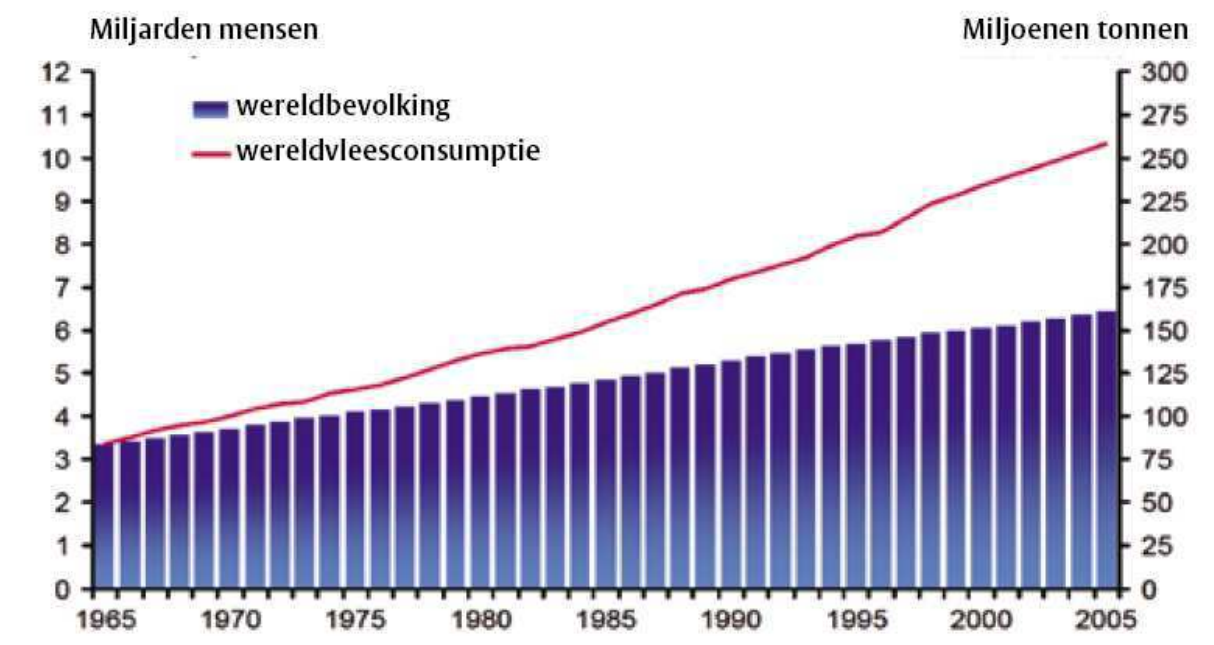
ROUWCOOR
mal
DE
I
E

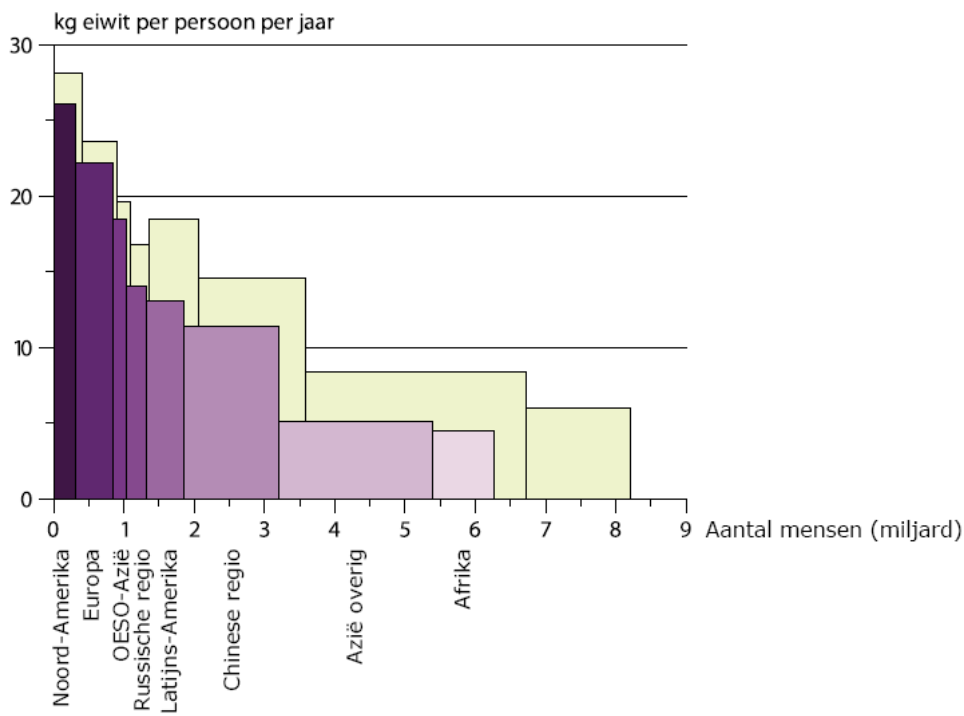

ke-off
adow
options

Drift
nie te TransItface

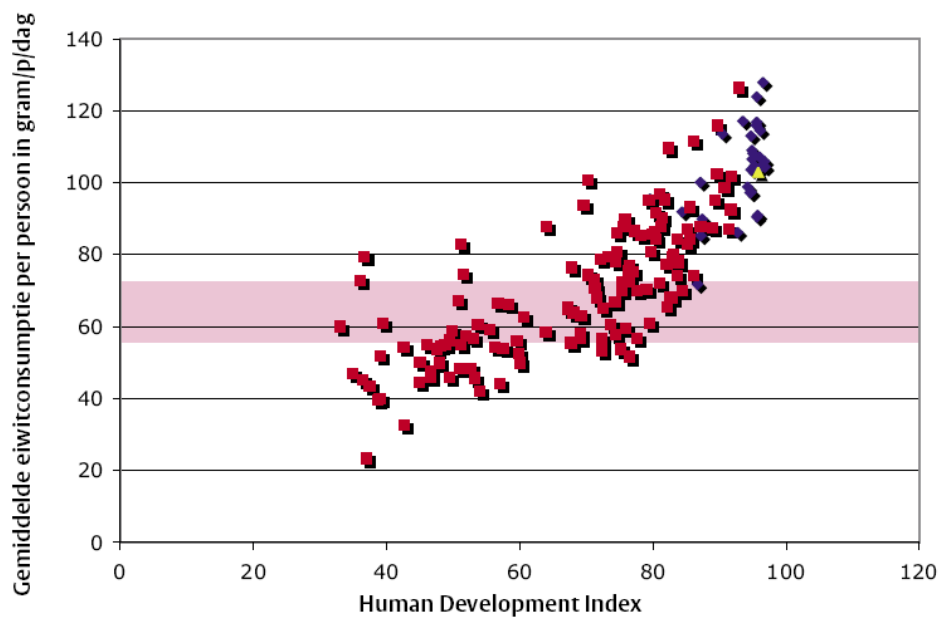
DRIFT, Burgemeester Oudlaan 50, A-5, Postbus 1738 3100DR, Rotterdam
T: 010-40 88 775, www.drift.eu.nl

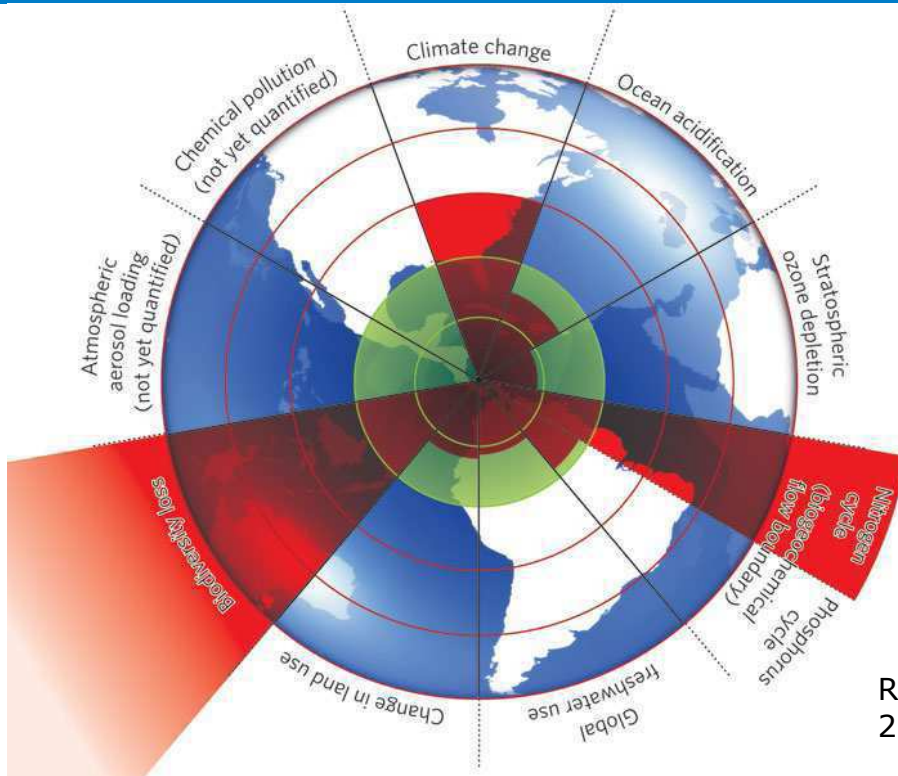
Figuur 6.2
Consumptie van eiwit uit
vlees, vis en zuivel (bron: PBL,
2009c)

■ 2003
■ Prognose 2030

Figuur 6.4
De gemiddelde eiwitconsumptie afhankelijk van de HDI (Human Development Index) voor Nederland, OESO-landen en andere landen (bron: eigen bewerking van FAOSTAT-gegevens, *statistical yearbook 2009*). De rode zone geeft de hoeveelheid aan die wordt geadviseerd.

◆ OESO
■ Overig
▲ Nederland

Rockström et al., 2009 (Nature)

Oplossingsrichtingen in kaart brengen

- Verduurzamen landbouw (veehouderij)
 - eco-efficiënt produceren (hier en elders)
- Verduurzamen visteelt (visvoer)
- Verwaarden van neven- en reststromen
- Ontwikkelen van alternatieve eiwitbronnen
 - plantaardige eiwitten
 - insecten
 - algen
- Kweekvlees

- Toenemende vraag naar kwalitatief hoogwaardige eiwitten biedt ook kansen voor de Nederlandse economie (export van producten, kennis, etc.)

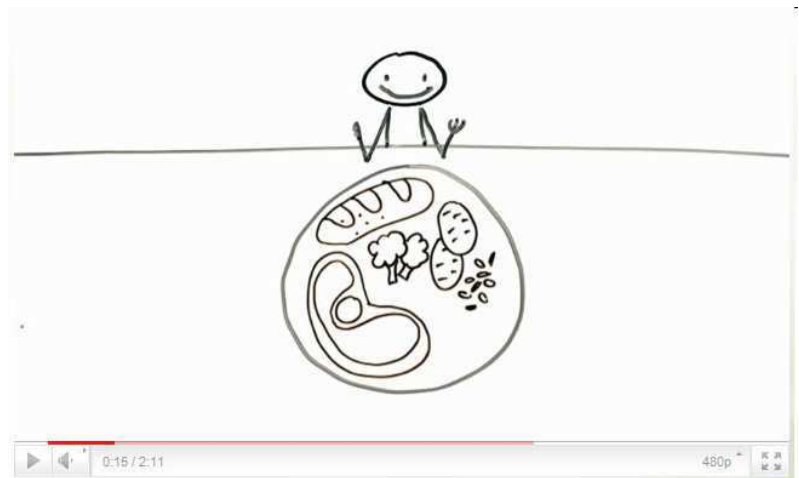
Onderzoek naar kansrijke oplossingsrichtingen

- PIEK (Programma Innovaties EiwitKetens)
 - insecten (SUPRO)
 - SBIR eiwitproducten
 - kweekvlees
 - vleesvervangers
 - plantaardige eiwitten in visvoer
- Kennisprogrammering WUR/TNO
- STW – programma Eiwitinnovatie
 - nog op te starten
- Ruimte voor eiwitkenniscentrum i.s.m. bedrijfsleven

Draagvlak vergroten

- Maatschappelijk debat over duurzaam voedsel
- Bewustwording consument
- Steun in de rug voor initiatieven van derden

Vleesminnaars, vleesminderaars en vleesmijders

Duurzame eiwitconsumptie in een carnivore eetcultuur

Eiwit krijgt kleur - 21 september 2011

DISCLAIMER

DIRECT NAAR:
NATUUR & MILIEU

IK BEN FLEXITARIËR

- HOME
- WINKEL
- HOE KIES IK
- WAAROM?
- DOE MEE
- RECEPTEN
- NIEUWS
- DOE DE FLEXTESI
- CONTACT

zoeken naar...

KIJK IN DE WINKEL
WAT IS ER TE KOOP?

ZOEK OP CATEGORIE

- Plantaardig
- Deels dierlijk

ZOEK OP SOORT

- Balletjes
- Blokjes/reepjes

meer ▶

Zoeken

TWITTER
DE LAATSTE TWEETS

MijnCake: RT @Flexitariër: Gratis vleesvervangers! Geldterug-actie Natuur&Milieu loopt door. bit.ly/IEQBLS #flexitariër #recept #duurzaam #lekker #vega #natuur

ongeveer 20 uur geleden

MijnCake: Vlees... nodig, duurzaam, biologisch... of niet? Ik ben liever #flexitariër!
14:34 gisteren

Kookvegamee: RT @Flexitariër: Flexitariërs dragen er aan bij dat er minder oerwoud wordt gekapt! <http://bit.ly/ggKkon> #flexitariër #oerwoud #bossen #natuur

Natuur & Milieu deelt 10.000 vleesvervangers uit

Utrecht, 18 mei 2011 - Op woensdag 18 mei deelt Natuur & Milieu 1000 gratis vleesvervangers uit op NS-station Amersfoort. Het uitdelen is het startschot voor een actie waarbij Natuur & Mil...

[Lees meer ▶](#)

Kim Feenstra showt vleesvervanger jurk

17 april 2011 - Hollands Next Topmodel Kim Feenstra arriveerde in een heel bijzondere creatie op de première van de musical Zorro: een jurk gemaakt van vleesvervangers. (De jurk is nu ook te koop!...

[Lees meer ▶](#)

Flexitariër in Editie NL

12 april 2011 - De campagne voor flexitariërs kent een vliegende start. De website is inmiddels al duizenden keren bezocht en vele media besteden aandacht aan het initiatief, zoals De Volkskrant e...

[Lees meer ▶](#)

PLUS

Met PLUS ontwikkelden we de

WERELDRECORD MEGA VEGA SHOARMABROODJE

Utrecht, 18 augustus 2011 - Vanmiddag

Kook | Met Mij | Mee !

echt lekker!

"Kinderen koken met plantaardige ingrediënten"

Kookworkshops voor de buurt!
[klik hier >>](#)

Sponsoren d.m.v een kookcursus?
[lees meer >>](#)

Ga naar het Kookboek
[klik hier >>](#)

Informatie:

[terug](#) ←

Wie is Stichting Proefhof?

Contact

Wie is Stichting Proefhof?

Stichting Proefhof is op juni 2010 opgericht. De stichting beoogt geen winst en alle producten die we ontwikkelen, zijn openbaar beschikbaar ten dienste van het algemeen nut. De stichting wordt financieel ondersteund door het ministerie van ELI, deelgemeente Noord, het bedrijfsleven (via sponsor *kookworkshops*), fondsen en deelnemende scholen.

De voorzitter

De voorzitter van Stichting Proefhof, Hans Kervezee is een sociaal-maatschappelijke ondernemer met een achtergrond in de groene en zorgsector. Zo heeft hij verschillende projecten lopen in Rotterdam en Boskoop waar jongeren met een beperking een leerwerk traject doorlopen ten behoeve van duurzame milieu educatie. Hij is verantwoordelijk voor de financiering en de zakelijke leiding van de stichting.

De coördinatie

De algemene coördinator, Pinar Coskun is onderwijssocioloog en heeft daarnaast cursussen gevolgd bij de Groene Passage als natuurvoedingskok. Zij heeft in het verleden verschillende onderwijsconcepten ontwikkeld bij diverse organisaties waarbij diversiteit en zelf gestuurd leren van leerlingen een grote rol speelde. Zij heeft samen met Hogeschool InHolland het lespakket en de kookworkshops ontwikkeld en is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Samenwerkingspartners

Stichting Proefhof werkt samen met diverse partners voor de realisatie van het programma Kook met mij meel. Hier vindt u een gedetailleerd overzicht van de *samenwerkingspartners*.

Vragen of opmerkingen?

Heeft u vragen over het "Kook met mij meel" project of over "Stichting Proefhof"?

Naam:

E-mail Adres:

Bericht:

Verzenden

NIEUW VERS IS DE NEDERLANDSE BEWEGING VOOR GEZOND EN DUURZAAM VOEDSEL WAAR DE PRODUCTENT GENOEG AAN VERDIENT.

NIEUWVERS DRAAGT BIJ AAN HET DEBAT EN ONDERSTEUNT KLEINE EN GROTE INITIATIEVEN.

KALENDER

OCT	#Bonenestafette diner
02	
OCT	Foodlog Cafe in Groningen
04	
NOV	Dag van de Duurzaamheid
11	

VERSE TWEETS

RT @DuurzamePABO: Lees jij voor uit Mr Finney op de Dag van de Duurzaamheid? Doe mee op 11-11-2011 en meld je aan. <http://t.co/DkDwXwUib> #dvt11 #nme20

14 minuten geleden door: urgenda (Uigenda)

> MEER OP TWITTER

Nieuwvers brengt de beweging in beeld: iedere dag nieuwe kleine- en grote nieuwverse initiatieven.

INITIATIEVEN

NIEUWS

Foodlog Cafe in Groningen

Eten is er altijd en overal. Het kost bijna niets meer. Nederland is kampioen in de productie van veel, veilig en goedkoop voedsel dat we de hele wereld over slepen. Maar er zijn vele ...

'Grolsch en Gulpener meest duurzame bieren'

Supermarkt in Londen teelt biologische groenten op eigen dak

Coöperatieve markt in Amsterdam

Ingezonden - Mijn 'eetregels'

Innovatie stimuleren

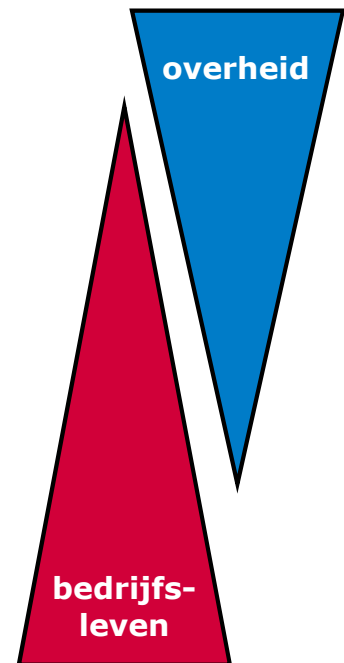
- SBIR
- FND / Syntens
- Platform Verduurzaming Voedsel

- Topsectoragenda's Agro&Food en Tuinbouw (+ Chemie)
- Bedrijfslevenbrief 'Naar de top'
 - minder subsidies -> belastingaftrek
 - minder en eenvoudiger regels (belemmeringen opheffen)
 - ruimere toegang tot bedrijfsfinanciering (innovatiefonds MKB)
 - betere benutting van de kennisinfrastructuur (innovatiecontracten -> 31-12-2011 gereed)
 - samenwerking tussen bedrijven stimuleren (met name MKB) (innovatieprestatiecontracten)

Rolverdeling overheid - bedrijfsleven

- Fundamenteel onderzoek
- Toegepast onderzoek
- Productontwikkeling
- Pilots en protoypen
- Opschaling
- Marktintroductie

Versnellingsagenda eiwitinnovaties (1)

- Doel: krachten bundelen om markt te laten groeien
- Vier werkgroepen:
 - bioraffinage
 - diervoeders
 - innovatieve eiwitingrediënten
 - (plantaardige) vleesvervangers
- Inhoud agenda:
 - aan welke kennis is behoefte?
 - welke belemmeringen moeten worden opgeheven?
 - welke financiële instrumenten moeten worden ingezet?

Versnellingsagenda eiwitinnovaties (2)

- Planning
 - september/oktober: werkgroepbijeenkomsten rond vier thema's
 - 15 november: werkconferentie
 - december: voorbereiding agenda (onderdeel van innovatiecontract)
 - januari: aanbieden agenda + congres

Samenvatting

- Noodzaak van eiwittransitie wordt voldoende onderkend
- Veel nadruk vanuit de overheid op kennisontwikkeling
- Draagvlak voor eiwittransitie in de samenleving is groeiende
- Bedrijfsleven ziet noodzaak om te verduurzamen en ziet kansen
- Bedrijfsleven is aan zet om kennis te verwaarden
- Overheid faciliteert door:
 - belemmeringen weg te nemen
 - kennis toegankelijk te maken
 - financiële instrumenten in te zetten

